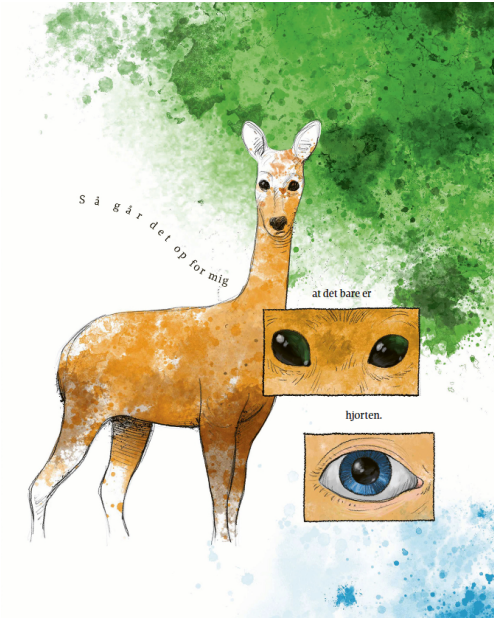
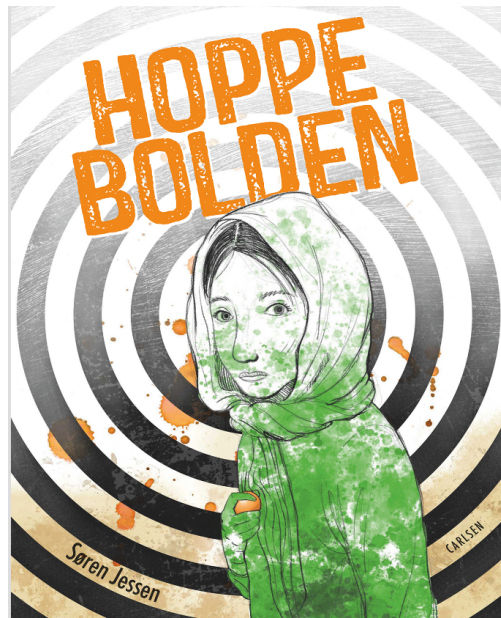

Titel: Hoppebolden

Tema: Flygtning, Ensomhed, Fællesskab, Kulturmøder, Tillid
Fag: Dansk
Målgruppe: 7. - 9. klasse
Bog: Hoppebolden af Søren Jessen, Carlsen, 2022

Denne pædagogiske vejledning til billednovellen, *Hoppebolden*, henvender sig til dansklærere særligt i 7.-9. klasse. Der er fokus på undersøgende litteraturundervisning, og vejledningen giver forslag til stilladsering af elevernes tekstoplevelse, en tekstnær undersøgelse og produktion af et demonstrationsskilt.

Introduktion til bogen

Søren Jessens billednovelle 'Hoppebolden' er en aktuell, bevægende og tragisk fortælling om at være flygtning. Den sætter fokus på livet, man som flygtning har lagt bag sig og betingelserne for det nye liv i en asytlejr.

Fortællingen starter in medias res med en hadefuld demonstration foran lejren. Forfatteren viser, hvordan det er daglig kost, som flygtning, at få vrede tilråb og eksplosive sten kastet mod sig.

I et flashback fortæller hovedpersonen om den dag, hvor flyene kom i hendes hjemland, lillebrorens død og hvordan familien måtte flygte. Tilbage er mindet om broren, symboliseret ved en hoppebold.

Fortællingen får en drejning, da hovedpersonen, i stedet for demonstrerende mennesker, møder et dyr på den anden side af hegnet. Dyret viser sig at være en dreng. Rettere sagt; hun fantaserer om, at hun på den anden side af hegnet møder et menneske, der, uagtet etnicitet, ser hende som et menneske. Og bedst som drengen, på den anden side af hegnet, forløser hende for sorgen over lillebrorens død, må hun forlade lejren. Fortællingen afsluttes åbent - dér uden for lejren, ser pigen pludselig, at det er et dyr og ikke et menneske, der står på den anden side af hegnet.

'Hoppebolden' er en gammel fortælling i nye klæder. Oprindeligt er novellen udgivet i novelleantologien, 'På den anden side', men nu er teksten genskabt som billednovelle af Søren Jessens særegne streg.

Kært barn har mange navne. Graphic novels, billedbøger, grafiske romaner, tegneserier, illustrerede romaner og billednoveller. Tekst og billede klæder hinanden i 'Hoppebolden'. Illustrationerne understreger modstanden fra den meningsløse menneskemængde, der konstant lurer på den anden side af hegnet og drømmen om at høre til i en fredelig verden, hvor vi spiller bold med hinanden i stedet for at kaste med sten og bomber!

Faglig relevans/kompetenceområder

- Målet er, at eleverne kan mærke, fordybe sig i og nærlæse den æstetiske tekst i et fortolkningsfællesskab.
- Målet er, at eleverne på egen hånd kan bevæge sig rundt i tekstens verden og tage en litterær rejse med teksten.
- Målet er, at eleverne deltager mundtligt i udforskende og undersøgende samtaler om billednovellens hovedperson og omgivelser og sammenfatter deres fortolkning af teksten.
- Målet er, at eleverne producerer en æstetisk tekst, der viser deres fortolkning af bogen.
-

Ideer til undervisningen

Før I læser

I centrum: elevernes forventninger og forforståelse for den litterære tekst. Fx tema, indhold, bogens forside, ord, steder, konkrete genstande, der gør elever hooked på teksten.

Hoppebolden

Eleverne venter med at læse billednovellen. Først skal de arbejde med en hoppebold og en sten. Eleverne inddeles i grupper og får hver en hoppebold, en flip-over eller andet papir og en tusch. Lad eleverne lave en liste over, hvad en hoppebold kan bruges til.

Giv herefter eleverne en sten. På samme måde som med hoppebolden, skal de lave en liste over, hvad en sten kan bruges til.

Vær nysgerrige sammen med eleverne og stil fx følgende spørgsmål til fælles refleksion:

- Hvilke forskelle og ligheder er der mellem en sten og en hoppebold?
- Hvad kan hoppebolden være symbol på? Har det sammenhæng med, hvad I tænker en hoppebold kan bruges til?
- Hvad kan en sten være symbol på?

De to første sider

Eleverne skal undersøge de første to sider i bogen, alternativt læse de første to linjer i novellen. Billednovellen/novellen starter klassisk for genren, in medias res. I billednovellen kommer det til udtryk i et modsætningsforhold mellem satsbladets springende hjorte, en hoppebold formet som et hjerte og så sten, der bliver kastet mod pigen. Eleverne har i første opgave undersøgt det potentielle modsætningsforhold mellem en sten og en hoppebold (natur vs. kultur), som de kan inddrage i en mere tekstnær undersøgelse.

Du har brug for illustrationen (de to første sider i bogen) fra kopiark 1. Kopiér i A3 og hæng et ark op til hver gruppe.

Gruppeopgave ved væggen/Alternativt alle i klassen:

På væggen hænger de to første sider i billednovellen (kopiark 1). Eleverne skal undersøge første del af billednovellen ved at tale om, hvad der sker på billedet og hvad de tror, pigen tænker. Du kan stilladsere samtalen med følgende spørgsmål:

Hvad tror I, at billednovellen handler om?

Du kan herefter give eleverne billede 2 og 3 på kopiark 1, hvor eleverne får flere og flere ledetråde til handlingen. Eleverne fortsætter med at svare på spørgsmålet.

Du kan differentiere opgaven, så alle eller en gruppe af elever læser indledningen til novellen i dens oprindelige form.

I makkerpar

Eleverne finder et sted på skolen, hvor de kan sætte sig på hver sin side af et hegn. De læser første del af den oprindelige udgave af novellen op for hinanden. Tilbage i klassen fortæller de om deres lytteoplevelse ved hegnet. Du kan stilladsere samtalen med følgende spørgsmål:

Hvordan oplever I det at sidde på hver sin side af hegnet?

Hvad får I fortalt i novellens indledning?

Hvordan oplever I stemningen i novellen?

Mens I læser

I centrum: elevernes fastholdelse af deres oplevelse af tekstens verden. Fx aktiviteter, der giver plads til læseoplevelse og tanker om teksten.

Tekståbnere

Eleverne skal læse billednovellen individuelt eller i makkerpar.

Læs og samtal (parvis)

Undervejs i læsningen, alternativ afslutningsvis, skal eleverne reflektere over deres første møde med teksten. Afrund aktiviteten med, at hele klassen taler om læseoplevelsen med "Hoppebolden". Du kan understøtte samtalen om teksten med følgende spørgsmål:

Hvad fremstår som vigtigt i teksten?

Hvordan vil du beskrive stemningen i teksten?

Hvad undrer du dig over i teksten?

Er der passager, du finder særligt smukke, fascinerede, ondskabsfulde, triste?

Hvilke personer møder vi i teksten?

Er der nogle af personerne, du finder særligt interessante?

Er der mønstre i teksten, du kan genkende fra andre tekster?

Hvad får du ikke at vide i teksten, som du synes er vigtig for at forstå den?

Du kan differentiere opgaven ved, at eleverne laver rollelæsning i grupper af fire. De får hver en rolle/opgave i læsningen og holder særligt fokus på, når hovedpersonen viser tillid til andre og når hoppebolden bliver nævnt.

<p>Højtlæseren Læs højt og hold pause, når jeg-fortælleren viser tillid til andre.</p>	<p>Fokuslæseren Find en passende overskrift.</p>
<p>Spørlæseren Find spor. Hvilken betydning har hoppebolden i fortællingen?</p>	<p>Slutlæseren Stil undringsspørgsmål, som kan være vigtige at få svar på, når vi skal analysere og fortolke teksten.</p>

I dybden med teksten

I centrum: elevernes nænsomme nærlæsning af teksten. Fx aktiveres analytiske greb, når det er meningsfuldt og understøtter elevernes dialog om teksten.

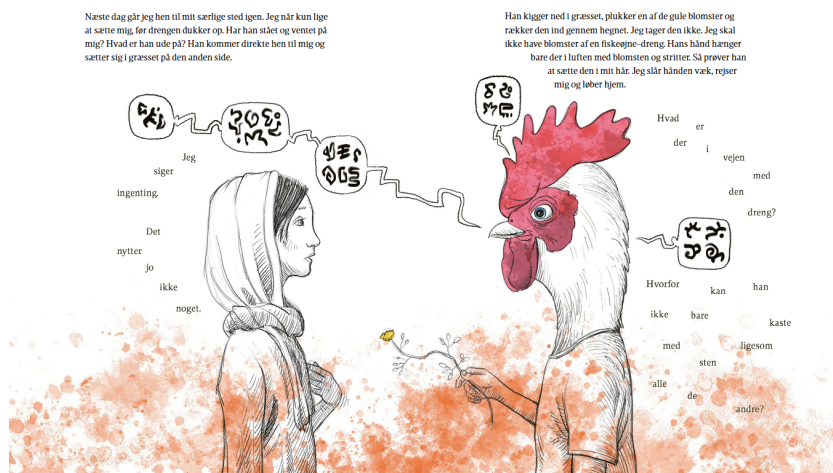
Eleverne skal i dybden med billednovellen og skifte perspektiv. Undersøgelsen kan være mere eller mindre stilladseret.

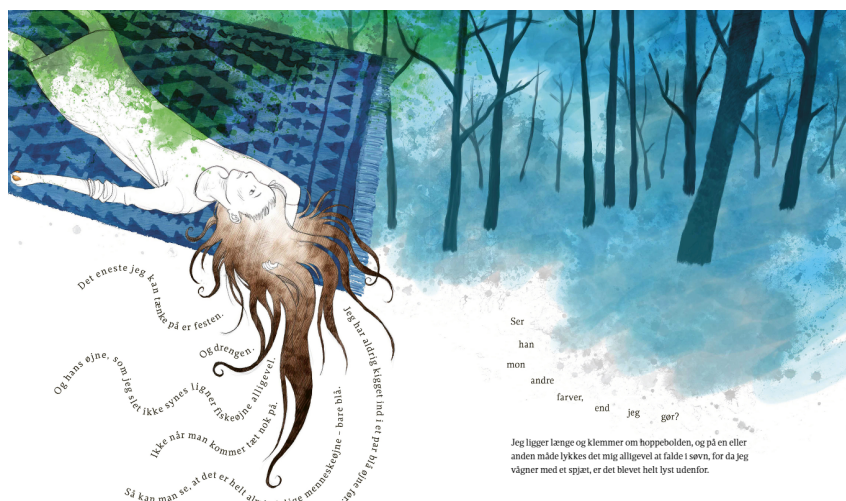
Samspil mellem tekst og billede

Eleven skal undersøge tre billeder fra novellen. Lad eleverne finde de tre bedste steder i billednovellen, der viser, hvordan forholdet mellem personerne udvikler sig.

Dernæst skal de beskrive, hvilken udvikling hovedpersonen gennemgår i de tre billeder. De skal også skifte synsvinkel og tale om, hvem der står på den anden side af hegnet.

Du kan differentiere opgaven og stilladsere elevernes fordybelse i teksten. Fx er der tre oplagte steder i billednovellen, hvor eleverne kan undersøge, hvordan relationen mellem hovedpersonen og drengen udvikler sig. De skal undersøge, hvad der sker i teksten og forklarer, hvad der sker i billederne. Brug følgende eksempler, som også er på kopiark 2.

Du kan udvide skriveopgaven til, at eleverne særligt udfylder kopiark 3. Her skal eleverne sætte sig i drengens sted og skrive, hvad tænker drengen i mødet med hovedpersonen?

Efter I har læst

Teksttænkere

I centrum: elevernes samling og opsummering af tanker. Der er fokus på, hvad teksten drejer sig om, og eleverne sætter ord på deres holdning til tekstens tema(er).

Alene, alternativt i par

Eleverne skærer ind til benet og sammenfatter en fortolkning af billednovellen ved at skrive et Haikudigt. Haiku er et japansk digt, der kun består af én strofe med tre verslinjer. I første linje er der 5 stavelser, i anden linje 7 stavelser og i tredje linje 5 stavelser. Når eleverne skriver haikudigte, skal de ikke forsøge at få det til at rime, i stedet kan de forsøge at skrive ganske kort, hvad billednovellen vil fortælle dem.

Democratic Poetry

I centrum: eleverne producerer skriftligt, kropsligt, billedligt eller lydligt deres tanker om det, der er særligt relevant i teksten. Mødet med teksten har inviteret til handlemod!

Eleverne viser deres fortolkning af teksten i et kreativt produkt. Eleverne skal gruppevis producere de skilte, som pigen ser uden for hegnet. Hver gruppe producerer ét skilt. På den ene side skriver eleverne, hvad de tror, der rent faktisk står på et af skiltene i bogen. På den anden side skriver de, hvad de kunne ønske sig, der havde stået.

Eleverne præsenterer afslutningsvis deres skilte og forklarer, hvorfor de på den ene side har skrevet det, som Søren Jessen har undladt at skrive og hvad de mener, der burde have stået.

Supplerende materialer

Du kan finde endnu flere undervisningsideer i følgende materialer:

Grib Litteraturen 1 - 50 litteraturdidaktiske greb til en meningsfuld litteraturundervisning: <https://ucl.mitcfu.dk/48795706>
I efteråret 2023 udgives Grib Litteraturen 2.

Gissel, S. T. (2021). *Undersøg litteraturen! Engagerende undervisning i æstetiske tekster*, Akademisk Forlag

Mai, A. (2019). *Litteratur i brug*, Forlaget Spring

Kopiark 1

HVAD HANDLER BILLEDDNOVELLEN?

HVAD HANDLER DEN NU OM?

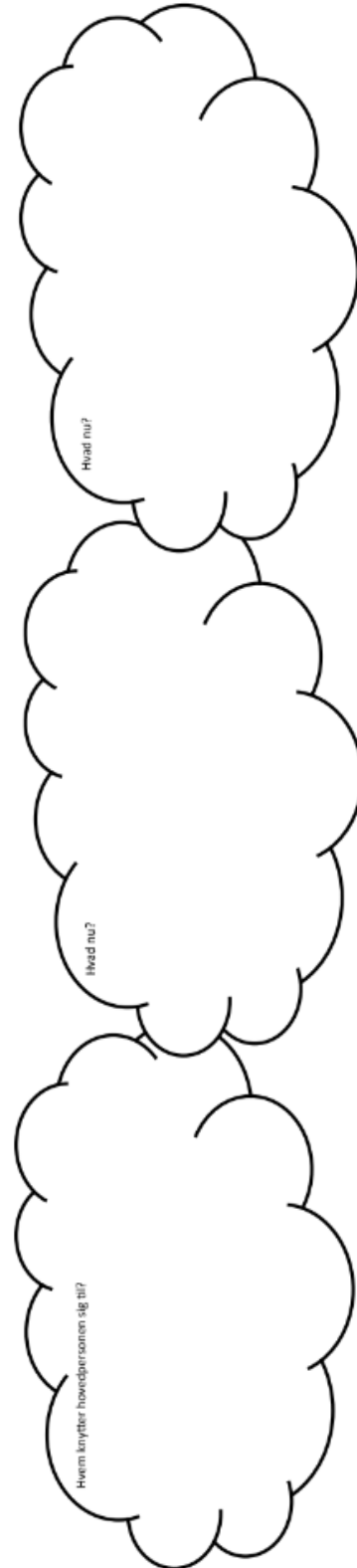
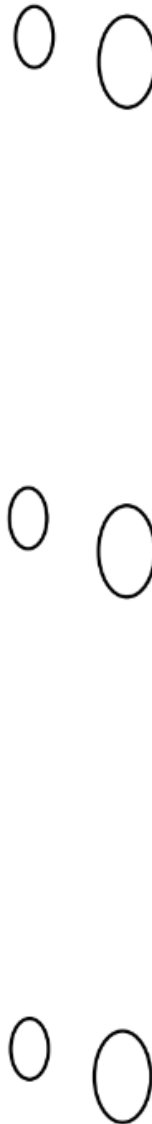

OG NU?

Kopiark 2

HVORDAN UDVIKLER HOVEDPERSONEN SIG? HVEM OG HVAD KNYTTER HUN SÆRLIG AN TIL?

Kopiark 3

HVEM SER HOVEDPERSONEN PÅ ANDEN SIDE AF HEGNET? GØR SOM SØREN JESSEN OG SKRIV, HVAD DEN ANDEN TÆNKER.

